

หลักสูตรการทำน้ำสมุนไพร จำนวน 5 ชั่วโมง

หลักสูตรที่สอดคล้องกับอาชีพทั่วไป

ความเป็นมา

การทำน้ำสมุนไพรเป็นภูมิปัญญาพื้นบ้านของคนไทยที่มีมาตั้งแต่สมัยโบราณ เกิดจากวิถีชีวิตที่อยู่ใกล้ชิด ธรรมชาติ และความรู้ในการใช้สมุนไพรเพื่อดูแลสุขภาพของตนเองและคนในครอบครัว คนไทยรู้จักนำพืชสมุนไพร ต่าง ๆ มาปรุงเป็นยา ทั้งในรูปแบบการต้ม ดอง หรือคั้นน้ำดื่ม เพื่อบำรุงร่างกายและรักษาโรคต่าง ๆ โดยเฉพาะใน สมัยที่การแพทย์สมัยใหม่ยังไม่แพร่หลาย สมุนไพรจึงเป็นยาหลักในการดูแลสุขภาพของคนไทยมาอย่างยาวนานต่อมา เมื่อวิถีชีวิตเปลี่ยนไป การบริโภคสมุนไพรก็ได้รับการพัฒนาให้ง่ายและสะดวกขึ้น จึงเกิดเป็น “น้ำสมุนไพรพร้อมดื่ม” ซึ่งมีรสชาติหอม สดชื่น และมีประโยชน์ต่อสุขภาพ เช่น น้ำเก๊กฮวย น้ำกระเจียว น้ำใบเตย น้ำตะไคร้ น้ำมะตูม และน้ำขิง เป็นต้น สมุนไพรเหล่านี้มีคุณสมบัติช่วยแก้ กระจาย บำรุงร่างกาย และช่วยปรับสมดุลในร่างกายได้เป็น อย่างดีในอดีต การทำน้ำสมุนไพรจะนิยมทำในครัวเรือน เพื่อดื่มเองหรือเลี้ยงรับรองแขกในงานบุญ งานประเพณี ส่วนในปัจจุบัน ได้รับความนิยมนำไป แพร่หลายทั้งในระดับชุมชนและเชิงพาณิชย์ เนื่องจากผู้คนหันมาใส่ใจสุขภาพ มากขึ้น น้ำสมุนไพรจึงกลายเป็นผลิตภัณฑ์สุขภาพที่สามารถต่อยอดเป็นอาชีพสร้างรายได้ โดยมีการพัฒนารูป แบบ การผลิต บรรจุภัณฑ์ และรสชาติให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้บริโภคยุคใหม่ ดังนั้น การทำน้ำสมุนไพรจึงไม่เพียงแต่เป็นการสืบทอด ภูมิปัญญาท้องถิ่นของบรรพบุรุษเท่านั้น แต่ยังเป็น กิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน สร้างรายได้ และปลุกจิตสำนึกให้คนรุ่นใหม่เห็นคุณค่าของสมุนไพรไทย อันเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่ควรรักษาไว้ให้คงอยู่สืบไป

หลักการของหลักสูตร

1. เป็นหลักสูตรที่เน้นการจัดการศึกษาอาชีพที่สอดคล้องกับศักยภาพของชุมชนและความต้องการของชุมชน
2. เป็นหลักสูตรที่เน้นการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้า การทำช่องทางการเผยแพร่และจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของวิสาหกิจชุมชนให้เป็นระบบครบวงจร
3. สามารถนำความรู้จากการอบรมไปสร้างอาชีพเสริม เพิ่มรายได้ ให้กับตนเองและครอบครัว

จุดมุ่งหมาย

1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำน้ำสมุนไพร
2. มีทักษะในการเลือกซื้อ เลือกใช้วัตถุดิบได้
3. มีความตระหนักเห็นคุณค่าความสำคัญของการนำทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์
4. สามารถนำสินค้าไปจำหน่ายผ่านสื่อออนไลน์ได้
5. สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันเพื่อลดรายจ่าย/เพิ่มรายได้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ
6. มีความพึงพอใจในการฝึกอาชีพระยะสั้น วิชา การทำน้ำสมุนไพร

เป้าหมาย ประชาชนทั่วไป

ระยะเวลา

จำนวน 5 ชั่วโมง

ทฤษฎี 2 ชั่วโมง

ปฏิบัติ 3 ชั่วโมง

โครงสร้างหลักสูตรหลักสูตรการทำน้ำสมุนไพร

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
					ทฤษฎี	ปฏิบัติ
1	1.ช่องทางการประกอบอาชีพ	1. ช่องทางการประกอบอาชีพการขายวิชา การทำน้ำสมุนไพร	1.1 บอกความสำคัญในการประกอบอาชีพการทำน้ำสมุนไพร 1.2 บอกความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพ การทำน้ำสมุนไพร ได้ 1.3 บอกทิศทางการพัฒนาการประกอบอาชีพการทำน้ำ สมุนไพร	1.ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์สถานประกอบการสื่อของจริงสื่อบุคคลในชุมชนเพื่อนำ ข้อมูลมาวิเคราะห์และใช้ในการประกอบอาชีพที่มีความเป็นไปได้ใน ชุมชน 2.วิเคราะห์อาชีพที่จะสามารถเลือกประกอบ อาชีพได้ ในชุมชนจาก ข้อมูลต่าง ๆ 3.กำหนดทิศทางการพัฒนาการประกอบอาชีพโดยใช้กระบวนการคิดเป็น และมีความเป็นไปได้ตามบริบทชุมชน	1	
2.	ทักษะการประกอบอาชีพการทำน้ำสมุนไพร	2.1 บอกความเป็นมาของการทำน้ำสมุนไพร 2.2 มีความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการเลือกซื้อเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ 2.3 บอกขั้นตอนการทำน้ำสมุนไพร 2.4 บอกขั้นตอนการทำบรรจุภัณฑ์ การทำน้ำสมุนไพรได้	2.1 ความเป็นมาของการทำน้ำสมุนไพร 2.2 ความรู้ทั่วไป เกี่ยวกับการเลือกซื้อเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ 2.3 ขั้นตอนการทำน้ำสมุนไพร 2.4 ขั้นตอนการการทำน้ำสมุนไพร	2.1 จัดให้ผู้เรียนศึกษาเอกสาร เกี่ยวกับความเป็นมาของการทำสมุนไพร 2.2 จัดให้ผู้เรียนศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการเลือกซื้อเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ 2.3 จัดให้ผู้เรียนรู้จักวัสดุอุปกรณ์พร้อมขั้นตอนวิธีการขั้นตอนการทำน้ำสมุนไพรและฝึกปฏิบัติ		3

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง	
					ทฤษฎี	ปฏิบัติ
				2.4 จัดให้ผู้เรียนรู้จักวัสดุอุปกรณ์พร้อมขั้นตอนวิธีการทำบรรจุภัณฑ์การทำน้ำสมุนไพร		
3.	การบริหารจัดการในการประกอบอาชีพ	3.1 สามารถคำนวณต้นทุน กำไรในการประกอบอาชีพได้ 3.2 เข้าใจเทคนิค การขายสินค้าออนไลน์ 3.3 สามารถถ่ายภาพเพื่อประชาสัมพันธ์สินค้าออนไลน์ได้ 3.4 สามารถสร้างมูลค่าสินค้าบนอินเทอร์เน็ต ได้ 3.5 สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันเพื่อลด รายจ่าย/เพิ่มรายได้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.1 การคำนวณต้นทุนกำไร ในการประกอบอาชีพ 3.2 เทคนิคการขายสินค้า ออนไลน์ 3.3 การถ่ายภาพเพื่อประชาสัมพันธ์สินค้าออนไลน์ 3.4 การสร้างมูลค่าสินค้าบนอินเทอร์เน็ต 3.5 การนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อลด รายจ่าย/ เพิ่มรายได้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	3.1 จัดให้ผู้เรียนดำเนินการคิดต้นทุน การผลิตการกำหนดราคาขายการส่งเสริมการขายการกระจายสินค้า 3.2 จัดให้ผู้เรียนศึกษาเทคนิคการขายสินค้าออนไลน์และฝึกปฏิบัติ 3.3 จัดให้ผู้เรียนศึกษาการถ่ายภาพเพื่อประชาสัมพันธ์สินค้าออนไลน์และฝึกปฏิบัติ 3.4 จัดให้ผู้เรียนศึกษาการสร้างมูลค่าขอสินค้าบนอินเทอร์เน็ตและฝึกปฏิบัติ 3.5 จัดให้ผู้เรียนศึกษาการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันเพื่อลดรายจ่าย/เพิ่มรายได้ตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง	0.5	
4.	โครงการประกอบอาชีพ	4.1 เขียนโครงการในแต่ละองค์ประกอบให้เหมาะสมและถูกต้องได้ 4.2 ตรวจสอบความเป็นไปได้ของโครงการประเมินโครงการ/ปรับปรุงโครงการได้ 4.3 สามารถถอดบทเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ	4.1 การเขียนโครงการประกอบอาชีพเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติจริง 4.2 การตรวจสอบความเป็นไปได้ของโครงการประเมินโครงการ/ปรับปรุงโครงการ 4.3 ถอดบทเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2 3 4	4.1 จัดให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติการเขียนโครงการประกอบอาชีพ 4.2 กำหนดให้ผู้เรียนเขียนโครงการอาชีพของตนเองและตรวจสอบความเป็นไปได้ของโครงการและการประเมินความเหมาะสมและสอดคล้องของโครงการอาชีพ 4.3 ครูและผู้เรียนร่วมกันถอดบทเรียน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2 3 4	0.5	

สื่อการเรียนรู้

1. เอกสารประกอบการเรียนรู้การทำน้ำสมุนไพร
2. แหล่งเรียนรู้/ อินเทอร์เน็ตในเว็บไซต์ต่าง ๆ
3. วิทยากรผู้เชี่ยวชาญ

การวัดผลประเมินผล

1. การประเมินความรู้ภาคทฤษฎีระหว่างเรียนและจบหลักสูตร
2. การประเมินผลระหว่างเรียนจากการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพเพียงพอ สามารถสร้างรายได้ให้กับ

ตนเอง ความสำเร็จของการปฏิบัติและจบหลักสูตร

เกณฑ์การจบหลักสูตร

1. มีเวลาเรียนและฝึกปฏิบัติตามหลักสูตรไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐
2. มีผลการประเมินผ่านตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๖๐
3. มีผลงานผ่านการประเมินทดสอบที่มีคุณภาพตามหลักโภชนาการ

หมายเหตุ หน่วยจัดการเรียนรู้สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม

แบบเขียนโครงการฝึกอบรม

1. ชื่อโครงการ หลักสูตรการทำน้ำสมุนไพร

2. ความสอดคล้องกับนโยบาย

จุดเน้นการดำเนินงาน กรมส่งเสริมการเรียนรู้ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙

๒. ขับเคลื่อนการเรียนรู้สู่อาชีพที่มั่นคง สร้างรายได้จริง และการพึ่งพาตนเองที่ยั่งยืน

๒.๑ ออกแบบและพัฒนาหลักสูตรอาชีพให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์พื้นที่ และความต้องการจ้างงานของตลาดแรงงานในปัจจุบันและอนาคต

๒.๒ ส่งเสริมแนวทาง “Learn to Earn” ควบคู่กับการ Upskill / Reskill / Newskill เพื่อให้ผู้เรียนสร้างรายได้ทั้งในระหว่างเรียนและหลังจบการศึกษา

๒.๓ ส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อสร้างผู้ประกอบการใหม่ สร้างโอกาสทางธุรกิจในชุมชน และการต่อยอดผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นให้มีมูลค่าเพิ่ม

๒.๔ พัฒนาทักษะและอาชีพใหม่ให้กลุ่มวัยเกษียณ เตรียมความพร้อมรองรับสังคมสูงวัย สามารถสร้างรายได้ พึ่งพาตนเองได้ และลดภาระพึ่งพิงทางสังคม

3. หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันประชาชนให้ความสำคัญกับการดูแลสุขภาพมากขึ้น โดยเฉพาะการเลือกบริโภคอาหารและเครื่องดื่มที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย ปลอดภัย และมาจากธรรมชาติ น้ำสมุนไพรเป็นเครื่องดื่มที่ใช้วัตถุดิบจากพืชสมุนไพรไทยซึ่งมีสรรพคุณทางยา ช่วยบำรุงร่างกาย ป้องกันโรค และลดการพึ่งพาสารเคมี นอกจากนี้ยังเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ควรได้รับการอนุรักษ์และถ่ายทอดให้คงอยู่ต่อไปการทำน้ำสมุนไพรสามารถใช้วัตถุดิบที่หาได้ง่ายในชุมชน เช่น ตะไคร้ ใบเตย ขิง กระจี้บ และอัญชัน มีขั้นตอนการผลิตไม่ซับซ้อน ใช้ต้นทุนต่ำ เหมาะสำหรับการนำไปบริโภคในครัวเรือนและสามารถพัฒนาเป็นอาชีพเสริม สร้างรายได้ให้กับประชาชน โดยเฉพาะผู้เรียน กศน. และประชาชนทั่วไปที่ต้องการพัฒนาทักษะอาชีพ

ดังนั้น การจัดทำหลักสูตรการทำน้ำสมุนไพรจึงมีความสำคัญ เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการคัดเลือกวัตถุดิบ การแปรรูป การผลิตน้ำสมุนไพรอย่างถูกสุขลักษณะ รวมถึงการบรรจุภัณฑ์และการต่อยอดเชิงอาชีพ อันจะนำไปสู่การพึ่งพาตนเอง การสร้างรายได้ และการส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ดีของคนในชุมชนอย่างยั่งยืน

4. วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำน้ำสมุนไพรที่ถูกต้อง
2. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติการทำน้ำสมุนไพรได้จริง
3. เพื่อให้ผู้เรียนนำความรู้ไปใช้ประกอบอาชีพหรือสร้างรายได้เสริมได้

5. เป้าหมาย

ประชาชนทั่วไป

6. วิธีการดำเนินการ

กิจกรรมหลัก	วัตถุประสงค์	กลุ่มเป้าหมาย	เป้าหมาย	พื้นที่ดำเนินการ	ระยะเวลา	งบประมาณ
หลักสูตรการทำน้ำสมุนไพรมะนาว	1. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำน้ำสมุนไพรมะนาวที่ถูกต้อง 2. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติการทำน้ำสมุนไพรมะนาวได้จริง 3. เพื่อให้ผู้เรียนนำความรู้ไปใช้ประกอบอาชีพหรือสร้างรายได้เสริมได้	ประชาชนทั่วไป	6 คน	โดมเอนกประสงค์ ม.4 ตำบลสามง่าม อำเภอสว่างงาม จังหวัดพิจิตร	วันที่ 17 มี.ค.69	2,000.-

7. งบประมาณทั้งโครงการ

แผนงาน : ยุทธศาสตร์พัฒนาคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ ผลผลิตผู้รับบริการการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง งบรายจ่ายอื่น โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน รหัส งบประมาณ 20334330005005000001 แหล่งของเงิน 6911500

7.1 ค่าตอบแทนวิทยากร จำนวน 1 คน x 5 ชั่วโมง x 200 บาท = 1,000 บาท

7.2 ค่าวัสดุฝึกอบรม = 1,000 บาท

รวมทั้งสิ้น2,000.....บาท (สองพันบาทถ้วน)

8. แผนการใช้จ่ายงบประมาณ

กิจกรรมหลัก	ไตรมาสที่ 1 (ต.ค.-ธ.ค. พ.ศ. 68)	ไตรมาสที่ 2 (ม.ค.-มี.ค. พ.ศ. 69)	ไตรมาสที่ 3 (เม.ย.-มิ.ย. พ.ศ. 69)	ไตรมาสที่ 4 (ก.ค.-ก.ย. พ.ศ. 69)
หลักสูตรการทำน้ำสมุนไพรมะนาว	-	2,000.-	-	-

9. ผู้รับผิดชอบโครงการ 1.นายฉัตรชัย บัณฑิตย์

10. เครือข่าย 1.ปราชญ์ชาวบ้าน
2.ผู้นำชุมชน

11. โครงการที่เกี่ยวข้อง 1.โครงการการพัฒนาทักษะชีวิต
2.โครงการการพัฒนาพัฒนาชุมชน
3.โครงการการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

12. ผลลัพธ์ (Out come) ผู้เข้าอบรมมีความรู้และทักษะสามารถทำน้ำสมุนไพรมะนาวได้จริง มีทักษะอาชีพและนำไปสร้างรายได้เสริมได้

13. ดัชนีตัวชี้วัดผลสำเร็จของโครงการ

13.1 ตัวชี้วัดผลผลิต (Output)

- มีผู้เข้าอบรมเข้าร่วมไม่น้อยกว่า 6 คน

13.2 ตัวชี้วัดผลลัพธ์ (Outcome)

- ผู้ผ่านการอบรมไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ผู้เรียนสามารถทำน้ำสมุนไพรได้จริงและนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้

14. การติดตามและประเมินผลโครงการ

1. แบบประเมินความพึงพอใจ
2. สรุปผลการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานกิจกรรม

กำหนดการ

หลักสูตรการทำน้ำสมุนไพร

วันที่ 17 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2569

ณ โคมเอนกประสงค์ ตำบลสามง่าม อำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตร

วันที่ 17 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2569

เวลา	กิจกรรม/เนื้อหา	ผู้รับผิดชอบ/วิทยากร
08.30 – 09.00 น.	ลงทะเบียน	- ครูศูนย์การเรียนรู้
09.00 – 10.00 น.	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการทำน้ำสมุนไพร วัตถุประสงค์ อุปกรณ์ และสุขาภิบาลอาหาร	-วิทยากร
10.00 - 12.00 น.	สาธิตขั้นตอนการทำน้ำสมุนไพร	-วิทยากร
12.00 – 13.00 น.	พักรับประทานอาหารกลางวัน	
13.00 – 14.30 น.	ฝึกปฏิบัติการทำน้ำสมุนไพรด้วยตนเอง	-วิทยากร
14.30 – 15.00 น.	สรุปผลการฝึก ประเมินผล และแนวทางการต่อยอด เป็นอาชีพ	-วิทยากร